

ДО ПИТАННЯ ПРО ІСТОРІЮ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ У СІМ'Ї (ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД)

4. *Образование и наука в Испании* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ispaniya.net/наука-i-obrazovanie-vispanii/obrazovanie-i-наука-v-ispanii.html>

5. *Світовий досвід організації та розвитку університетської системи дистанційного навчання: посібник* / Кулага І.В., Ільницький Д.О., Стрельник С.О., Матвійчук А.В., Василькова Н.В., Турчанінова В.М., Єршова В.С., Тищенко М.П., Краснополська Н.Л. – ІВО КНЕУ ім. В.Гетьмана, 2013 – 40 с.

6. Carpeo E.R. *Initial teacher education in Japan and Spain*. // *Revista Espacola de Educaciun*

Comparada [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sc.ehu.es>

7. *Estrategia Universidad 2015 – Espaca* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oei.es/noticias/spip.php?article3651>

8. *La Ley Mayano, 1857*. – *Ley Mayano* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://es.wikipedia.org>

9. *Revista Espacola de Educaciun Comparada*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.google.com.ua>

10. *Universidad de Salamanca* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://es.wikipedia.org/wiki>

Стаття надійшла до редакції 01.06.2015

УДК 37.018.1:78

Ірина Бермес, доктор мистецтвознавства, професор кафедри методики музичного виховання і диригування Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

ДО ПИТАННЯ ПРО ІСТОРІЮ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ У СІМ'Ї (ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД)

У статті розкриваються засади сімейного музичного виховання дітей, представлені в концепціях зарубіжних учених. Виокремлено ключові завдання музичного виховання: збагачення духовного світу дитини музичними враженнями, пробудження інтересу до музики, збереження традицій рідного народу, формування основ музичної культури дітей.

Ключові слова: музичне виховання, сім'я, музичний розвиток, концепція.

Літ. 9.

Ірина Бермес, доктор искусствоведения, профессор кафедры методики музыкального воспитания и дирижирования Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко

К ВОПРОСУ ОБ ИСТОРИИ МУЗЫКАЛЬНОГО ВОСПИТАНИЯ ДЕТЕЙ В СЕМЬЕ (ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ)

В статье раскрываются начала семейного музыкального воспитания детей, представленные в концепциях зарубежных ученых. Выделены ключевые задачи музыкального воспитания: обогащение духовного мира ребенка музыкальными впечатлениями, пробуждение интереса к музыке, сохранение традиций родного народа, формирование основ музыкальной культуры детей.

Ключевые слова: музыкальное воспитание, семья, музыкальное развитие, концепция.

Iryna Bermes, Ph.D (Art Criticism) Prof. of Musical Education and Conducting Drohobych State Pedagogical University by I. Franko

ON THE ISSUE OF THE HISTORY OF MUSICAL EDUCATION FOR CHILDREN IN A FAMILY (FOREIGN EXPERIENCE)

The article describes family musical education for children represented by the foreign scientists' concepts. The key objectives of musical education are determined: enrichment of the child's spiritual world by the musical experiences, awakening interest in music, preserving the national traditions, building the foundations of musical culture for children.

Keywords: music education, family, musical development, concept.

Постановка проблеми. Соціокультурна ситуація в сучасному українському суспільстві пов'язується з піднесенням національної свідомості, намаганням відродити самобутність національної культури, її традиції. В цьому контексті музичне виховання дитини в

сім'ї, як невід'ємна складова духовної культури особистості, набуває особливої гостроти й актуальності.

Сім'я є важливим соціальним інститутом, покликаним виховати дитину. В сім'ї створюються умови, закладається фундамент для

вільного розвитку та піднесення духовного світу дитини як основи її особистісного формування. Визначальна роль в сімейному вихованні належить мистецтву, зокрема музичному. Саме сім'я є первинним джерелом музичного досвіду дитини, сімейні ціннісні орієнтири в цій галузі формують її музичні смаки. Значущість музики в житті дитини визначається тим, що музична діяльність стає одним із ранніх способів пізнання навколишнього світу. Тому музичне виховання позитивно впливає на морально-естетичний розвиток дитини, її свідомість, переживання та поведінку.

Разом із тим, музика вельми часто не сприймається в сім'ї як фактор виховання. Перш за все, це пов'язано з неузгодженістю сімейного, дошкільного та шкільного музичного виховання. З іншого боку, гальмуючим фактором є пасивна позиція деяких батьків щодо музичного розвитку дитини і їхня недооцінка музики як дієвого чинника в її духовному становленні. Натомість сімейне музичне виховання має давню історію та традиції, його значущість виокремлювалася ще в давні часи, наступні історичні періоди. Думки вчених не втратили своїх вагомих позицій і в наш час. Тому актуальність теми статті не викликає сумнівів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивчення проблеми музичного виховання дітей у сім'ї має глибоке історичне коріння. Дослідженню цього питання у світовій педагогічній думці присвячені праці античних філософів (Аристотель, Платон, Квінтіліан), теоретична та практична діяльність педагогів-гуманістів епохи Відродження (Ф. Рабле, М. Монтень), роботи класиків світової педагогіки, в яких обґрунтовано значущість музично-естетичного виховання дітей як вагомій складовій всебічного розвитку (Я. Коменський, М. Монтесорі, Й. Песталоцці, Ж.-Ж. Руссо, Г. Спенсер, Ф. Фребель).

Розвиток загальної музичальності у дітей дошкільного віку, зокрема й у сім'ї, був предметом уваги Б. Теплова, Н. Ветлугіної.

Якщо загальні засади й різні аспекти музично-естетичного виховання дітей були предметом уваги багатьох учених (С. Миропольський, М. Метлов, В. Шацька, С. Шацький) то сімейного музичного тільки почасти, зокрема філософів (М. Бахтіна, М. Бердяєва, П. Флоренського), педагогів (Н. Ветлугіної, Д. Кабалевського, В. Шацької), психологів (П. Блонського, Л. Виготського), композиторів-педагогів (Е. Ж. Далькроза, З. Кодая, К. Орфа).

Тому метою статті є окреслення особливостей

музичного виховання дітей у сім'ї у візіях зарубіжних учених.

Виклад основного матеріалу. Пріоритетні питання сімейного музичного виховання впродовж віків піднімалися й утверджувалися в історичній пам'яті з метою укорінення цінного досвіду. На ранньому етапі музичний розвиток дитини був невід'ємною частиною виховання та навчання в сім'ї, втім не виокремлювався з загального виховного процесу. При цьому його універсалізм у ранній період дитинства був підмічений ще древньогрецькими філософами, котрі вважали, що головна функція музики – вдосконалення людини. Мислителі відводили їй провідну роль у вихованні дітей як найбільш значущому й ефективному засобу гармонійного розвитку особистості.

Найбільший внесок у становлення теорії раннього музичного розвитку в епоху Античності зробив Платон. Створена ним музична *Paideia* (греч. παιδεία – універсальна освіченість, шлях людини до духовної та фізичної досконалості) – перший в історії взірць цілісної філософської системи неперервного музичного виховання та навчання. В ученнях Платона процес музичного розвитку тісно пов'язувався з такими компонентами: сенсорно-емоційним (пальчикові ігри та вправи, психогімнастичні етюди, релаксаційні прийоми); теоретичний, що визначав “які числа співзвучні, а які ні, що вельми корисно для дослідження краси та блага” [1, 65], встановлював взаємозв'язок емоційно-акустичного сприйняття музики з духовним світосприйняттям всесвітньої гармонії. На думку Платона, заняття музикою повинні бути обов'язковими і складати основу державної системи виховання.

Філософами античної доби був доведений гармонізуючий вплив музики на особистість дитини. У творах Платона, Аристотеля, Аристоксена була обґрунтована ідея калократії як мети виховання досконалої людини, що гармонійно поєднує в собі фізичну та духовну красу.

Виходячи з цього, музичний розвиток дітей дошкільного віку в епоху античності був частиною єдиної системи загального виховання за допомогою мистецтва, що допомагало сформувати в дітей громадянські почуття, передусім організованість та відповідальність. Музичний розвиток дошкільнят здійснювався тільки в сім'ї, він зводився до усного засвоєння текстів епічних переказів, мелодій церковних обрядів і свят.

Наступні концепції музичного виховання та

розвитку (від середньовіччя до епохи Просвітництва) варіюють, доповнюють, розвивають положення, що зародилися в Древній Греції. При цьому музика, переходячи у сферу естетичного, все більше стає мистецтвом художньої насолоди, втрачає універсальність свого призначення, покладеного на неї античною епохою.

Окреслення музичного виховання та розвитку дітей дошкільного віку в епоху Середньовіччя та Відродження представляє значну трудність, бо історичні відомості про це – відсутні. Можна тільки припустити, що навчання дітей музики здійснювалося в сімейному колі, у церковно-співочих школах при монастирях і соборах.

Середньовічні трактати, що висвітлюють питання музичного виховання, обмежувалися, здебільшого, викладенням теоретичної складової музичного мистецтва – її цифрової основи, ладової та ритмічної структури. В деяких музично-теоретичних розвідках містяться також етичні настанови про способи навчання музики. “Хто хоче навчитися [музики], не покладайся на своє почуття, щоби, бажаючи бути учнем істини, не стати вчителем омани; часто запитуй, запам’ятовуй... і втриманомув пам’яті навчай це ті три шляхи, що дають можливість учневі перевершити вчителя” [4, 92].

Важливе значення в становленні теорії та практиці музичного виховання дітей мала педагогічна діяльність відомих композиторів і теоретиків музики – Одо з Клюні, Гвідо Д’Ареццо, які обґрунтували значущість музичного розвитку з раннього віку, зокрема в родині, практичної музично-творчої діяльності дітей у їх умузиціальності.

До початку XVII ст. у вихованні дітей дошкільного віку музика була лише частиною синкретичного за своєю природою “дійства”, що відтворювало елементи різних сфер культури – народнопоетичної, релігійної чи світської. Музичне виховання в цей період здійснювалося в сім’ї та мало характер прямого входження дитини в світ музичного мистецтва через засвоєння усних форм музичної діяльності (з опертям на спів, імпровізацію – І. Б.) в руслі традицій народної педагогіки.

У період із найдавніших часів до початку XVII ст. музичний розвиток дітей був невід’ємною частиною синкретичного сімейного виховного процесу, а поняття “ранній музичний розвиток” зароджувалося в уявленнях музикантів-педагогів, які створювали власні методики музичного виховання малюків.

Із середини XVII до другої половини XIX ст.,

загальний музичний розвиток дітей дошкільного віку так само проходив, здебільшого, в домашніх умовах за участі музично-освічених батьків чи музикантів-професіоналів. XVII ст. було ознаменоване появою нових ідей у галузі музичного виховання та розвитку дітей. Із утвердженням в культурі домінуючої ролі світської музики накреслюється новий підхід до музичного виховання як необхідного елемента світської освіти. Внаслідок цього змінюється вектор музично-педагогічної теорії та практики, що спрямовується на становлення світської професійної музики. Початкова музична освіта дітей диференціюється на загальну та професійну, відповідно до цього починають активно розвиватися професійна інструментальна та вокальна школи; розширюється поле теоретичних пошуків у галузі музичної педагогіки. Знаковим явищем цього періоду було відкриття спеціальних навчальних закладів – консерваторій для музично-обдарованих хлопчиків (Неаполь) і дівчат (Венеція); метризи (в основному в Франції та Нідерландах) – співочих шкіл при католицьких храмах, де з раннього віку проводилося систематичне навчання хлопчиків музики (співу, гри на органі, теорії музики).

Зусилля музичної педагогіки були спрямовані на формування музиканта нового типу, котрий поступово зайняв провідне місце в музичній культурі. Йдеться про освіченого музиканта-практика, який із дитячих років удосконалювався в хоровому співі, грі на органі і інших музичних інструментах, в теорії музики та її komponуванні.

З XVIII ст., завдяки діяльності англійського мислителя Нового часу Ф. Бекона, видатного чеського вченого, філософа і педагога Я.А. Коменського починає складатися система дошкільного виховання та навчання. Основним напрямком навчальної системи дітей-дошкільнят стало формування гармонійно розвиненої особистості. Важливе значення для досягнення цієї мети мала музика. Про це йдеться в працях видатних педагогів Я. Коменського, І. Песталоцці, Ж.Ж. Руссо, що дають поради, вказівки, рекомендації з питань музичного розвитку дошкільнят. Найбільш розгорнуто представлена ця ідея в праці Я. Коменського “Материнська школа”. В ній педагог виокремлює задачу навчити “початкам музики”: музичний розвиток дітей повинен зводитися до того, щоби “навчити співати на пам’ять якийсь вірш із псалмів чи священних гимнів, що буде мати місце в процесі щоденних молитовних вправ” [5, 23]. Таким чином, другий етап пов’язаний із розширенням поля теоретичних пошуків у царині музичної

педагогіки, відкриттям спеціальних навчальних закладів для дітей, завдяки чому в кінці XVII ст. “музичний розвиток дітей” виокремлюється як самостійне поняття. При цьому функція сім'ї як первинного джерела музичного досвіду дитини, природне середовище музичного спілкування, в якому діти проводять більшу частину свого життя, не змінилася.

Друга половина XIX ст. вирізняється новими ідеями в царині музичного виховання дітей. Акцентуючи на важливу роль музикування в житті дитини, музики починають навчати не тільки в домашніх умовах (стихійно), а й у спеціальних освітніх установах (контрольовано). У 1840 р. Ф. Фребель заснував першу навчальну інституцію дошкільного виховання, якій дав назву “дитячий садок” (нім. Kindergarten – захоронка). Німецький педагог вважав, що свою внутрішню сутність людина розкриває не тільки “через працю та гру, а й за допомогою звуків, фарб і форм” [1, 70]. Саме тому фребелівська система дошкільного виховання включала в якості обов'язкового компонента і музичний розвиток. Для цього Ф. Фребель розробив серію рухливих ігор для дошкільнят, побудовану на основі наслідування явищ природи, тварин, діяльності людей (напр., ігри в метелика, квіти, зірки, вінки, “Лисичка ходить колами”, “Котики – мишки”), які супроводжувалися виконанням пісень, написаних Ф. Фребелем (на музику Р. Кель) та ввійшли до збірника “Материнські пісні”. Власне, йдеться про те, що все, що закладалося вдома, закріплювалося в дитячому садочку під контролем педагога-музиканта з привнесенням у музикування нових, вельми дієвих методичних елементів задля музичного піднесення дітей.

Творець моделі “ідеального дитячого садка” К. Вентцель запропонував власну систему музичного розвитку, котра складається з різних видів музичної діяльності: співу, слухання музики, танців, гри на дитячих музичних інструментах. Основним завданням цього процесу, на думку К. Вентцеля, є не тільки “формування навиків копіювання та механічного відтворення мелодій, а й розвиток творчих сил дитини” [8, 20]. Щоби добитися позитивного результату, вчений рекомендував враховувати природну активність дітей, їхню вдачу, бачити в кожному малюку “маленького художника”. Музична робота з дошкільнятами, на думку педагога, повинна поділятися на два етапи: перший – сприймання музики, коли дитині співають, грають на інструменті, а вона слухає; другий етап вибудовується на методі “звільнення творчих сил”, завдяки якому дитина може “творити

музику, імпровізуючи мелодії голосом чи на музичному інструменті” [8, 22]. Отримавши певний музичний досвід, дитина активно використовувала його в домашніх умовах.

З появою дитячих садків стала можливою реалізація теоретичних і практичних ідей планомірного музичного розвитку дітей із раннього віку, що поступово набув статусу відносно самостійної сфери дошкільного виховання. В працях П. Блонського, В. Гурор, П. Каптерева, В. Одоєвського та ін. обґрунтовується значущість музики як важливого засобу розвитку особистості; закладається фундамент теоретичних і методичних знань в галузі музичної освіти, підвалин музичного розвитку дітей. Значні досягнення в розробці теоретичних положень музичного розвитку в “період першого дитинства” належать П. Каптереву. Вчений обґрунтував теорію естетичного виховання, в якій музика, гра і розваги виокремлюються як основні компоненти виховного процесу, зокрема й у родинному колі. Цікавий погляд на музичний розвиток дитини належить П. Блонському, який в своєму естетико-педагогічному вченні запропонував іти не від музики до дитини, а, навпаки, від дитини, “з її переживаннями, настроями й природною творчістю, до співу та через спів до музики” [3, 101]. Покликаючись на П. Блонського, основу музичного виховання та розвитку повинно складати формування музичного почуття, здатність творити, імпровізувати [там само, 42].

Варто відзначити теоретичну цінність ідей Є. Водовозової, котра в праці “Розумовий і моральний розвиток дітей від першого прояву свідомості до шкільного віку” наголошувала на важливості ретельного відбору музичного репертуару, його відповідності потребам, інтересам і віковим можливостям малюків. Педагог підмічала, що “за можливості треба вибирати народні пісні чи скомпоновані в народному дусі... про якийсь звичайний предмет, про відоме явище дитячого життя” [6, 91]. Теоретичні положення концепції дошкільного виховання в умовах сім'ї Є. Водовозова поєднувала з практичними вказівками для батьків, наголошуючи на різноманітному, правильно дібраному пісенному й ігровому матеріалі.

На зламі XIX – XX ст. з'являються праці педагогів-музикантів С. Миропольського, О. Карасьова, О. Пузиревського, в яких обґрунтовується важлива роль співу в музичному розвитку дітей-дошкільнят. У статті “Спів у сімейному вихованні” О. Пузиревський довів

наскільки важливими є цей вид музикування у дитячому віці. Педагог підкреслював: “Для успішності будь-яких музичних занять необхідно розвивати загальну музикальність..., а для цього кращим засобом є спів, доступний всім... дітям” [9, 61]. О. Пузиревський вказував, що батьки повинні враховувати вікові особливості дошкільнят, співати з ними прості, доступні пісні, котрі під силу їхнім вокальним можливостям.

Педагог С. Миропольський розробив методику навчання співу, за якою на початковому етапі діти вчилися “представляти... даний звук подумки”. Він уперше запропонував використовувати цифрове або графічне зображення висоти звуків – т. зв. “сходінку”, що в домашніх умовах, із використанням ігрової форми, сприяло розвитку музичного слуху та виробленню чистоти інтонування.

У педагогічній концепції С. Шацького естетичний і музичний розвиток були інтегруючими елементами виховної системи. Визначальними принципами музичного розвитку дітей у родинному колі були: врахування вікових особливостей і запитів дітей; опора на їхній власний досвід; створення умов для розвитку музичного слуху та творчого сприйняття.

Значною подією в історії розвитку ідей раннього музичного розвитку було створення швейцарським педагогом і композитором Е.Ж. Далькрозом теорії музично-ритмічного виховання, що отримала широкий резонанс у різних країнах. В основу цієї музично-педагогічної системи було покладено поняття ритму як універсального начала, що впливає на дитину в цілому, виховує та формує її тіло, душу. Педагог-музикант вважав, що дошкільнята краще запам'ятовують пісню, коли її спів супроводжується рухами (крокування, стрибки, танцювальні, пластичні рухи). На думку вченого, зрозуміти та пережити музику “дитина може не за допомогою слова, а на основі руху тіла” [7, 21]. Система Е.Ж. Далькроза не обмежувалася вихованням у дітей відчуття ритму. В коло її головних задач входив розвиток творчого уявлення, емоційно глибокого “відчуття”, проникнення в музику. При цьому педагог акцентував, що практичні заняття з дітьми повинні приносити їм “... радість, бо в іншому разі вони втрачуть свою значущість” [там само, 17].

Майже одночасно з Ж. Далькрозом започаткував свою систему музичного виховання дітей угорський педагог, композитор, музичний теоретик З. Кодай. Суттєвим напрямом його педагогіки є пріоритетна роль співу, як найбільш доступна форма музичної діяльності дітей із

раннього віку, зокрема в домашній атмосфері. Концепція З. Кодая заснована на співочо-хорових національних традиціях, в якій народній пісні відводилася домінуюча роль. При цьому музичний розвиток дитини повинен спиратися на реальну музику, на пісні, які виконуються, на активне музикування та переживання.

Важливе місце в історії музичного розвитку дітей дошкільного віку займає система дитячого музично-творчого виховання німецького педагога та композитора К. Орфа. Головна ідея її полягає в синтезі слова, звуку і жесту, які повертають музику до її праоснов, споконвічних джерел. Основним методом системи К. Орфа стала музично-сценічна гра, заснована на “елементарному музикуванні” [2, 201]. За К. Орфом, музичний розвиток дитини повинен відбуватися в процесі активної творчості з використанням найпростіших інструментів. У рамках домашнього музикування такий музично-освітній компонент вирізняється своєю безпосередністю, особливою благовісною атмосферою.

Висновки. Музика як константа сімейного музичного виховання має невичерпні можливості, вирізняється полівекторною спрямованістю. В родинному колі дитина може співати, грати на музичних інструментах, імпровізувати, нагороджувати досвід музикування, досягати вірці національного пісенного мистецтва, врешті – розмірковувати про музику та переживати її.

Разом із тим, слід зауважити, що, незважаючи на самоочевидне визнання значущості сім'ї в музичному вихованні дитини, в сучасній педагогічній теорії та практиці недостатньо фундаментальних праць з цієї проблематики. Здебільшого це дисертаційні дослідження та статті зарубіжних учених М. Карташева, С. Замошиної, Л. Кашапової, Є. Рібакової та ін., в яких диференціюється сімейне музичне виховання на стихійне та свідоме, осмислюється роль родинного середовища в музичному вихованні та розвитку дітей.

Сьогодні виховний потенціал сім'ї, тяглість її музичних традицій почасти втрачається. Це пояснюється неоднаковими умовами сімейного музичного виховання, зміст і засоби якого широко варіюються відповідно до можливостей сім'ї. Запропоновані зарубіжними вченими освітньо-виховні музичні концепції могли б стати інтегруючою ланкою в роботі з дітьми в колі сім'ї.

1. Алешина Ю. Цикл развития семьи: Исследования и проблемы / Ю. Алешина // Вестник Московского университета. Серия: Психология. – М.: Просвещение, 1987. – Ч. 2. – С. 60 – 72.

СТАН ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДО РОБОТИ З УЧНЯМИ СПЕЦІАЛЬНОЇ МЕДИЧНОЇ ГРУПИ

2. Баренбойм Л. Путь к музицированию / Л. Баренбойм. Л.: Советский композитор, 1979. – Изд. 2-е. – 352 с.
3. Блонский П. Избранные педагогические и психологические сочинения: В 2-х томах / П. Блонский. М.: Педагогика, 1979. 248 с.
4. Бодина Е. История музыкально-эстетического воспитания школьников: Учебное пособие / Е. Бодина. М.: Просвещение, 1989. – 196 с.
5. Вопросы воспитания: системный подход / Под ред. Л. Новиковой. М.: Прогресс, 1981. – 135 с.
6. Гуманістичні орієнтири мистецької освіти: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., 22 – 24 квітня 2009 р. / Ред. О. Щолокова // Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова. Серія: Теорія і методика мистецької освіти. – К., 2009. – Серія 14. – Вип. 7. – 256 с.
7. Малярченко Г. Природа творчества и пути его активизации / Г. Малярченко. – М.: Прометей, 1991. 68 с.
8. Методические рекомендации по организации активных форм работы с родителями в дошкольных учреждениях / Сост. Г. Абаров. – Тамбов, 1994. 86 с.
9. Проблеми мистецької освіти: Типологічні критерії та науково-методична розробка. Інститут культурології Академії мистецтв України / Кер. авторського колективу О. Безгін. – К.: СПД Голосуй, 2008. – 400 с.

Стаття надійшла до редакції 22.06.2015

УДК 378.147:371.133

Любов Іванова, доктор педагогічних наук, професор кафедри фізичної реабілітації
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, м. Київ

СТАН ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДО РОБОТИ З УЧНЯМИ СПЕЦІАЛЬНОЇ МЕДИЧНОЇ ГРУПИ

У статті проаналізовано стан розробленості у педагогічній теорії проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до роботи у загальноосвітніх навчальних закладах з учнями, які за станом здоров'я належать до спеціальної медичної групи.

Ключові слова: здоров'я, відхилення у стані здоров'я, майбутні фахівці з фізичної реабілітації, учні спеціальної медичної групи.

Літ. 9.

Любовь Иванова, доктор педагогических наук, профессор кафедры физической реабилитации
Национального педагогического университета имени М.П. Драгоманова, г. Киев

СОСТОЯНИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ ПРОБЛЕМЫ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ ПО ФИЗИЧЕСКОЙ РЕАБИЛИТАЦИИ К РАБОТЕ С УЧАЩИМИСЯ СПЕЦИАЛЬНОЙ МЕДИЦИНСКОЙ ГРУППЫ

В статье дан анализ состояния разработанности в педагогической теории проблемы профессиональной подготовки будущих специалистов по физической реабилитации к работе в общеобразовательных учебных заведениях с учениками, которые по состоянию здоровья относятся к специальной медицинской группе.

Ключевые слова: здоровье, отклонения в состоянии здоровья, будущие специалисты физической реабилитации, ученики специальной медицинской группы.

**Lyubov Ivanova, Ph.D. (Pedagogy), Professor of Physical Rehabilitation Department
National Pedagogical University by M. Drahomanov, Kiev**

STATE RESEARCH PROBLEMS OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS IN PHYSICAL REHABILITATION TO WORK WITH SCHOOLCHILDREN OF SPECIAL MEDICAL GROUP

The article analyzes the state of elaboration of pedagogical theory in the problems of professional training of future specialists in physical rehabilitation to work at secondary schools with schoolchildren who for health reasons related to special medical group.

Keywords: health, variations in health status, future specialists of physical rehabilitation, schoolchildren of special medical group.

Постановка проблеми. Професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до роботи з учнями, які за станом здоров'я належать до спеціальної медичної групи, набуває у наш час все більшої актуальності у зв'язку з погіршенням здоров'я школярів. Зростання кількості учнівської молоді з відхиленнями у стані здоров'я викликає